

Avtor zanimivosti: **Anton Polšak**, Zavod RS za šolstvo

COBISS: 1.04

Zunajnivojsko križanje vodotokov

Tako kot se na primer v angleškem Devonu zunajnivojsko križata dva vodotoka (<https://www.mindat.org/photo-714735.html>), akvadukt in reka pri Manchestru, ali pa pri Magdeburgu reka in kanal (<http://www.amusingplanet.com/2012/09/3-most-impressive-water-bridges-around.html>), se vodotoki križajo tudi pri nas.

Jugovzhodno od Polzele je zanimivo križanje Podvinsko-Žalske struge oziroma Struge in kanala oziroma razbremenilnika Ložnice, ki se pri Založah odcepi od Ložnice in je po najkrajši

poti speljan do Savinje (sliki 1 in 2). Niti ne dva kilometra dolg razbremenilni kanal se še pred izlivom v Savinjo križa s Strugo tako, da je Struga v betonskem koritu speljana prek razbremenilnega kanala. Seveda je Struga starejša kot ložniški kanal, zato je tudi to križanje od izgradnje ložniškega kanala naprej. Da teče mlinščica više kot kanal, je možno, ker je kanal precej bolj poglobljen kot Podvinsko-Žalska struga.

Ni pa to edini primer takšnega zunajnivojskega križanja dveh vodotokov pri nas. Tako, le da gre za prava vodotoka in ne kanal, se križata tudi Mozirnica in Trnava pri Mozirju (slika 3), kjer potoka prečkata (tečeta nad) mlinščico nasproti Mozirskega gaja (druga, desna mlinščica teče južno od Mozirskega gaja). Tu je možno križanje zaradi poglobljene mlinščice in reguliranih potokov, ki sta speljana nad njo. Podoben primer smo našli tudi na Pšati med Zgornjimi in Srednjimi Jaršami (slika 4 in 5), kjer Pšata teče prek Mlinščice, ki se odcepi iz Kamniške Bistrice. Tudi tu je križanje mogoče, ker je struga Mlinščice precej globoko, Pšato pa so regulirali in obdali z nasipoma, da so zmanjšali vodni padec, sicer ne bi prišli nad Mlinščico. Pri tem je jasno, da so bila zgrajena takšna zunajnivojska križanja vodotokov zaradi konstantnega pretoka na mlinščicah, kar bi dotok drugih vodotokov porušil. Verjetno so podobni primeri križanj voda tudi drugod po Sloveniji, zato vabimo k objavi takih primerov tudi bralce te revije.

Sliki 1 in 2: Podvinska struga 2. in 9. aprila 2018. Na prvi sliki je še vidna voda v razbremenilnem kanalu, na drugi pa je ni več, razen nizvodno od prečkanja, ker voda izteka iz same Podvinsko-Žalske struge. Na sliki je vidna tudi zapornica za izpust vode iz struge v spodnji del razbremenilnega kanala (zaradi slabega stanja betonskega korita voda izteka tudi zunaj zapornice).

Foto: M. Crnjac in A. Polšak

Slika 3: Trnava prečka mlinščico pri Mozirju in se pod cesto (na sliki) izliva v Savinjo.

Foto: M. Crnjac

Sliki 4 in 5: Prečkanje Pšate (zgoraj) in Mlinščice (spodaj) med Zgornjimi in Srednjimi Jaršami. Fotografirano 15. aprila 2018.

Foto: I. Lipovšek

